

[Sundhedsministeren]

om forlængelse af moratoriet i § 4, stk. 2, med ét år. På denne måde bliver der i løbet af 1990-91 tid til at finde frem til en samlet og forhåbentlig tilfredsstillende, holdbar løsning.

I denne forbindelse vil jeg godt berøre den intense debat, der på det seneste har udfoldet sig omkring et forsøg i Århus. Her fik nogle forskere accept fra Den Centrale Videnskabsetiske Komité til at anvende cellemateriale fra døde fostre, bl.a. til implantering i rotter. Formålet med forsøget har været at udbygge vores beskedne viden om to alvorlige lidelser: Parkinsons syge og Alzheimers sygdom, der tilsammen rammer ca. 25.000 mennesker i dette land.

Debatten om dette projekt viser tydeligt, at forskningens iboende trang til dybere erkendelse på områder, hvor der anvendes tidligt menneskeligt cellemateriale, har fået mange til at sætte spørgsmålstegn ved de etiske aspekter af denne forskning. Da jeg som nævnt nu lægger op til en udskydelse af en lovgivning på området, har jeg følt det nødvendigt at understrege vigtigheden af, at komitésystemet er lydært og viser stor ansvarlighed over for befolkningens følelser på dette område. I et brev til Den Centrale Videnskabsetiske Komité har jeg derfor indskærpet:

- at forsøg, der omhandler væv fra døde fostre, indtil en lovgivning er gennemført, bør forelægges for både en regional og den centrale komité,
- at det sikres, at deltagelse er fuldstændig frivillig,
- at samtykket forudsætter såvel skriftlig som mundtlig information samt nødvendig betænkningstid, og
- at deltagelsen i forsøget ikke på nogen måde har indflydelse på beslutningen om at få foretaget abortindgrebet.

Følges denne henstilling af forskerverdenen, er det mit håb, at den kommende debat i højere grad vil komme til at dreje sig om de væsentlige og overordnede principper ved det, vi skal træffe beslutning om, og i mindre grad om enkeltprojekters lodighed.

Jeg vil i øvrigt gerne medvirke til, at vi til efteråret får et så godt grundlag som muligt for vore drøftelser. En mulig start kunne være, at undervisnings- og forskningsministeren og jeg inden åbningen af Folketinget arrangerer et seminar med Forskningsudvalget, Sundhedsudvalget og Udvalget vedrørende Det Ethiske Råd.

Her kunne vi fremlægge og drøfte hovedtankerne bag en samlet løsning.

Det videnskabsetiske komitésystem

Det videnskabsetiske komitésystem har i mange henseender udført et stort og prisværdigt stykke arbejde. For nu mere end 10 år siden blev der taget initiativ til at oprette 7 regionale og én central videnskabsetisk komité med ligelig repræsentation af forskere og lægfolk.

Systemet har siden sin start behandlet et stadig stigende antal sager, i dag omkring 2.000 forskningsprojekter på årsbasis. Stigningen er ikke kun udtryk for en øget forskningsaktivitet. Den er også udtryk for, at komitésystemet takket være en stor indsats er »slået igennem« i forskerverdenen.

Det er min opfattelse, at komitésystemet har skabt sikkerhed og orden på et ellers ureguleret område. Og takket være dette initiativ og medlemmernes levende engagement er der banet vej for, at vi med en lovgivning på området vil kunne nå langt.

I øvrigt vil jeg minde om, at Danmark i kraft af det etablerede komitésystem er placeret i forreste række i international sammenhæng, når det gælder om at underkaste den biomedicinske forskning en etisk vurdering.

Lovgives der i overensstemmelse med de principper, der er udstukket i forsøgsudvalgets betænkning, vil vi kunne til at »stå i spidsen«. I betænkningen foreslås det, at komitésystemet lovfæstes, og der lægges i øvrigt op til en styrkelse af systemet på en række punkter. Det gælder f.eks. pligten til at anmelde biomedicinske forsøg til en regional komité og komiteernes opfølgende virksomhed og ændrede sammensætning. Samtidig indeholder betænkningen nogle principper for de regionale komiteers bedømmelse af forskningsprojekter. De væsentligste elementer er naturligvis risikoafvejningen og kravene til information og samtykke.

Principperne for et lovforslag

Med hensyn til de principielle synspunkter for en samlet løsning vil jeg om det rent organisatoriske fremhæve to forhold:

For det første er jeg af den opfattelse, at vi bør ende med at have *ét* system, der bedømmer biomedicinske forskningsprojekter. Det gælder, hvad enten de udføres på levende perso-